
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

Олександр Кучерявий

Анотація. Навчальна діяльність майбутніх фахівців галузі фізичного виховання та спорту найчастіше пов'язана з багаторазовими й тривалими пропусками академічних занять у закладі вищої освіти, пов'язаними з напруженою навчально-тренувальною діяльністю, виїздами на навчально-тренувальні збори, підготовкою й участю у змаганнях різного рівня. Для таких студентів потрібна особлива форма навчання, яка не поступалася б за ефективністю традиційній навчальній діяльності, прийнятій у закладах вищої освіти. Однією з таких форм є дистанційне навчання. *Мета.* Вивчити особливості процесу впровадження дистанційного навчання з олімпійської освіти в систему підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту у закладах вищої освіти. *Методи.* Теоретичний аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, нормативних документів, методи математичної статистики. *Результати.* Теоретичний аналіз літературних джерел дозволив проаналізувати базові поняття, що характеризують дистанційне навчання в системі вищої освіти у галузі фізичного виховання і спорту. Було виявлено основні складові дистанційного навчання, до структури яких входять: кейс-технології, TV-технології, мережеві технології. Технології дистанційного навчання передбачають ознайомлення з авторським курсом з олімпійської освіти; роботу з електронними навчально-методичними посібниками та виданнями з історії та теорії олімпійського руху; опрацювання літератури для учнів з олімпійської освіти; огляд відео-лекцій з окремих тем олімпійської тематики, лекцій у форматі Power Point; виконання теоретичних завдань та тестування; ознайомлення з відео-презентаціями та ілюстративним матеріалом з олімпійської тематики, інтерактивне спілкування з фахівцями Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти; участь у вебінарах (інтернет-семінарах) з олімпійської тематики.

Ключові слова: дистанційне навчання, заклади вищої освіти, Міжнародний центр олімпійських досліджень та освіти.

Abstract. Educational activities of future specialists in the field of physical education and sport are often associated with multiple and long-term absence from academic classes at a higher education institution, connected with intense training activities, visits of training camps, preparation for and participation in competitions of various levels. For such students, a special form of education is required that would not be inferior to the effectiveness of traditional teaching activities in higher education institutions. One of these forms is distance teaching. *Objective.* To study the peculiarities of the process of introducing distance teaching in the Olympic education into the system of training future specialists in physical culture and sport in higher education institutions. *Methods.* Theoretical analysis and generalization of scientific-methodical literature, normative documents, methods of mathematical statistics. *Results.* Theoretical analysis of literary sources allowed to analyze the basic concepts that characterize distance teaching in the system of higher education in the field of physical education and sport. The main components of distance teaching were identified, the structure of which includes: case technologies, TV-technologies, network technologies. Distance teaching technologies include acquaintance with the author's course on the Olympic education; work with electronic teaching aids and publications on the history and theory of the Olympic movement; studying literature for students in the Olympic education; an overview of video lectures on specific Olympic topics, lectures in Power Point format; performance of theoretical tasks and testing; acquaintance with video presentations and illustrative material on the Olympic topics, interactive communication with specialists of the International Center for Olympic Studies and Education; participation in webinars (online seminars) on the Olympic topics.

Keywords: distance teaching, higher education institutions, International Center for Olympic Studies and Education.

Вступ. Пріоритетом розвитку освіти в галузі фізичної культури та спорту є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), котрі забезпечують подальше вдосконалення навчально-виховного процесу, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві. На думку А. В. Сущенко, спрямованість навчання на використання інформаційних комп'ютерних технологій як високоефек-

тивного способу навчання не лише забезпечує підвищення рівня професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту, а й суттєво впливає на їхню мотиваційну сферу, зумовлюючи формування пріоритетних професійних і навчально-пізнавальних мотивів навчання, що забезпечують успішність оволодіння професійними знаннями і вміннями [9]. У зв'язку з цим, використання новітніх ІКТ навчання варто розглядати

як найважливішу складову фундаментальної підготовки кваліфікованого фахівця з фізичної культури та спорту.

Нині активізуються пошуки шляхів удосконалення підготовки фахівців фізичної культури та спорту відповідно до вимог сучасності. Особливу увагу дослідники звертають на проблему застосування інноваційних педагогічних технологій у реалізації означеного процесу. Це створює нові можливості для підвищення якості навчання, активізації пізнавальної та професійної діяльності, удосконалення форм і засобів засвоєння навчальної інформації.

Потреба удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців регламентується Стратегією інноваційного розвитку України на 2010–2020 рр. в умовах глобалізаційних викликів, Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. та Положенням про дистанційне навчання, затвердженим Наказом МОН у 2013 р.

Сучасні наукові дослідження спрямовуються на висвітлення таких актуальних проблем: інноваційні процеси в інформаційній діяльності у закладах вищої освіти фізкультурного профілю (І. Свістельник, 2014; Н. Чухланцева, 2016), впровадження інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту (Р. Клопов, 2012; Ю. Драгнев, 2013), запровадження дистанційних технологій навчання у процес підготовки фахівців фізичної культури (В.Томашевський, О. Петрова, 2012; О. Сухобок, 2011; І. Гринченко, 2013; В. Стоянов, 2013; С. Гуменюк, 2015; Н. Денисенко, 2015), особливості організації дистанційної форми навчання майбутніх фахівців з фізичної культури (П. Ладика, В. Шандригось, 2017, О. Соколюк, 2012) та олімпійської освіти (М. Булатова, 2015; О. Вацеба, 2015; В. Єрмолова, 2011) та ін.

Навчальна діяльність майбутніх фахівців галузі фізичного виховання та спорту найчастіше пов'язана з багаторазовими й тривалими пропусками академічних занять у закладі вищої освіти, пов'язаними з напруженою навчально-тренувальною діяльністю, виїздами на навчально-тренувальні збори, підготовкою й участю у змаганнях різного рівня. Для таких студентів потрібна особлива форма навчання, яка не поступалася б за ефективністю традиційній навчальній діяльності, прийнятій у закладах вищої освіти [10]. Однією з таких форм є дистанційне навчання.

Його становлення й розвиток набули всебічного висвітлення у наукових дослідженнях вітчизняних та зарубіжних фахівців [3, 5, 7], проте в системі підготовки фахівців з олімпійської освіти у галузі фізичної культури і спорту це питання не знайшло свого остаточного вирішення.

Мета дослідження – вивчення особливостей процесу впровадження дистанційного навчання з

олімпійської освіти в систему підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту у закладах вищої освіти.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, нормативних документів, анкетування, методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Дистанційне навчання в сучасному тлумаченні виникло відносно недавно, і саме завдяки цій новизні воно орієнтується на кращий методичний досвід, накопичений різними освітніми установами по всьому світу, на використання високоефективних педагогічних технологій, що відповідають потребам сучасної освіти і суспільства в цілому. В результаті проведеного дослідження наукових джерел було проаналізовано велику кількість визначень поняття «дистанційне навчання», що вказує на різноманіття підходів до його розуміння.

У «Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні» від 20 грудня 2000 р. дистанційне навчання визначали як «сукупність технологій, що забезпечують доставку тим, хто навчається, основного обсягу досліджуваного матеріалу; інтерактивна взаємодія студентів і викладачів у процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи з освоєння досліджуваного матеріалу, а також у процесі навчання».

І. В. Роберт у монографії «Теорія і методика інформатизації освіти» дистанційне навчання (дистантне навчання, розподілене навчання) визначає як процес передачі знань, формування вмінь і навичок під час інтерактивної взаємодії як між викладачем і студентом, так і між ними та інтерактивним джерелом інформаційного ресурсу, який відображає всі властиві навчальному процесу компоненти (цілі, зміст, методи, організаційні форми, засоби навчання), здійснюване в умовах реалізації засобів ІКТ [3].

Схоже визначення цього поняття дає і Є. С. Полат: «дистанційне навчання – це система навчання, заснована на взаємодії вчителя та учнів, учнів між собою на відстані, що відображає всі притаманні навчальному процесу компоненти (цілі, зміст, організаційні форми, засоби навчання) специфічними засобами ІКТ та Інтернет-технологіями» [7]. А. В. Хуторський пропонує таке визначення: «дистанційне навчання – це навчання, при якому віддалені один від одного суб'єкти навчання здійснюють освітній процес за допомогою засобів телекомунікацій» [3].

Таким чином, на основі аналізу наведених визначень, можна зробити висновок, що всі автори у понятті «дистанційне навчання» виокремлюють та науково обґрунтовують такі його складові:

- навчання у синхронному та асинхронному режимі;

- суб'єкти навчання;
- компоненти навчального процесу (цілі, зміст, методи, організаційні форми, засоби навчання);
- засоби ІКТ.

У нашому дослідженні будемо дотримуватися визначення, даного в Наказі міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання», в якому зазначається, що «дистанційне навчання (ДН) – індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається, в основному, за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу в спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій» [8].

В. Ю. Биков у монографії «Моделі організації систем відкритої освіти» виділяє такі різновиди дистанційного навчання [1]:

- *дистанційне навчання* – форма організації і реалізації навчально-виховного процесу, в якому його учасники (суб'єкти навчання) здійснюють навчальну взаємодію принципово і переважно екстериторіально;

- *традиційне дистанційне навчання* – різновид дистанційного навчання, за яким учасники й організатори навчального процесу здійснюють взаємодію переважно асинхронно у часі, значною мірою використовуючи як транспортну систему постачання навчальних матеріалів та інших інформаційних об'єктів системи поштового, телефонного або телеграфного зв'язку;

- *е-дистанційне навчання (е-ДН)* – різновид дистанційного навчання, за яким учасники й організатори навчального процесу здійснюють переважно індивідуалізовану взаємодію як асинхронно, так і синхронно у часі, переважно і принципово використовуючи електронні транспортні системи постачання навчальних матеріалів та інших інформаційних об'єктів, комп'ютерні мережі Internet / Intranet, ІКТ.

Підвищення якості освіти в галузі фізичної культури і спорту, забезпечення її мобільності, привабливості, конкурентоспроможності на ринку праці вимагає подальшого вдосконалення організації навчального процесу у закладах вищої освіти та передбачає використання інформаційно-комп'ютерних технологій, інтерактивних методів навчання і мультимедійних засобів; впровадження електронних засобів навчання, комп'ютерних навчальних програм [6, 10].

У деяких дослідженнях використовують визначення «гнучке дистанційне навчання» (ГДН). ГДН на основі телекомунікацій – це комплекс освітніх послуг (навчальний матеріал, технології, консультації, контроль знань тощо), котрі надаються учням (студентам) за допомогою спеціалізо-

ваного телекомунікаційного інформаційного освітнього середовища, в основі яких лежить методологія, спрямована на індивідуальну (не залежну від місця і часу) роботу учнів (студентів), зі спеціальним чином структурованим навчальним матеріалом, з різним ступенем спілкування з віддаленими експертами, викладачами і співучнями (іншими студентами) [3].

Зазначений перелік понять буде неповним, якщо не згадати про систему е-ДО – «різновид освітньої системи, в якій навчально-виховний процес переважно підтримується через використання технологій е-ДН, а організація освітнього процесу відповідає принципам відкритої освіти» [1]. Таким чином, система ДН – це не заміна викладача комп'ютерною програмою, а засіб взаємодії студентів із викладачем на базі інформаційно-комунікаційних технологій.

Специфіка ДН викликала необхідність ввести в освітню практику навчальний термін «тьютор», функції якого залежать від прийнятої в системі дистанційного навчання моделі навчання. Тьюторами можуть бути як штатні викладачі закладу вищої освіти, так і особи, які мають інші професії та які залучаються на умовах сумісництва або погодинної оплати праці.

У Центрі олімпійських досліджень та освіти (ЦОДО) при НУФВСУ в умовах ДН основним завданням тьюторів є управління самостійною роботою відвідувачів, студентів, що передбачає виконання ними таких функцій: формування мотивів для навчання; постановка цілей і завдань; передача досвіду; організаційна діяльність; організація взаємодії між слухачами; контроль процесу навчання.

Серед закордонних університетів, що є флагманами у сфері ДН у галузі спорту, можна назвати Масачусетський технологічний університет, Стенфордський університет, Кембриджський університет та ін. У багатьох провідних навчальних закладах країн розроблено он-лайн програми навчання за спортивними спеціальностями.

В Україні також накопичено певний позитивний досвід використання ДН в освітньому процесі закладів вищої освіти, при цьому серед лідерів у цій сфері варто виділити «Віртуальний університет», створений на базі НТУУ «Київський політехнічний університет», «Херсонський віртуальний університет», Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Міжнародний науково-технічний університет, Хмельницький національний університет, у тому числі і в галузі фізичної культури і спорту, Харківську державну академію фізичної культури, Львівський державний університет фізичної культури, Київський університет імені Бориса Грінченка, Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка та ін. Всі вони включили до своїх програм підготовки дис-

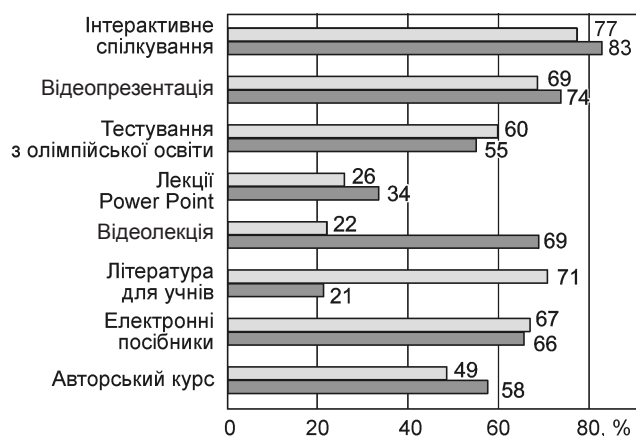

Рисунок 1 – Технології дистанційного навчання у Міжнародному центрі олімпійських досліджень та освіти Національного університету фізичного виховання і спорту України:
 □ – викладачі ЗВО; ■ – викладачі шкіл

танційні курси, безкоштовний доступ до яких отримують студенти закладу вищої освіти за спеціальністю 017 – фізична культура та спорт.

На базі Національного університету фізичного виховання і спорту України у 1992 р. було створено Український центр олімпійських досліджень та освіти. Ну думку М. Булатової, Центр олімпійських досліджень являє собою культурно-освітню установу, яка є джерелом сучасних олімпійських знань, прагне надавати фахівцям та дослідникам доступ до інформації та колекцій, що стимулюють інтелектуальний обмін та наукові дослідження [2]. У 2013 р. Центр отримав міжнародний статус. МЦОДО є складовою частиною міжнародного олімпійського руху та має унікальну можливість забезпечувати найбільш точною, актуальною та новітньою інформацією про олімпізм, Олімпійські ігри та їх місце в суспільстві. Так, технології дистанційного навчання у МЦОДО НУФВСУ включають:

- авторський курс з олімпійської освіти;
- електронні навчально-методичні посібники і видання з історії та теорії олімпійського руху;
- літературу для учнів з олімпійської освіти;
- відеолекції з окремих тем олімпійської тематики;
- лекції у форматі Power Point;
- теоретичні завдання та тестування з олімпійської освіти (самоконтроль);
- відеопрезентації та ілюстративний матеріал з олімпійської тематики;
- інтерактивне спілкування з фахівцями МЦОДО (у форумі, через електронну пошту чи програму SKYPE);
- участь у вебінарах (інтернет-семінарах) з олімпійської тематики.

У результаті проведених досліджень серед науковців та професорсько-викладацького складу закладів вищої освіти ($n = 25$) та викладачів закладів середньої освіти ($n = 104$) було визначено

ступінь використання технологій ДН у МЦОДО НУФВСУ (рис. 1). Так, більшість користувачів відзначили інтерактивне спілкування з фахівцями Центру та участь у вебінарах з олімпійської тематики як найбільш пріоритетні – 83 % – науковці та професорсько-викладацький склад ЗВО та 77 % – викладачі шкіл, сприяють підвищенню якості освітнього процесу представлені у Центрі відеопрезентації та ілюстративний матеріал з олімпійської тематики – відповідно 74 та 69 %.

У ході дослідження було встановлено, що використання технологій ДН забезпечує ЗВО в галузі фізичної культури і спорту:

- зниження витрат на проведення навчання (відсутні витрати на оренду приміщень, проїзд до місця навчання слухачів та викладача тощо);
- проведення навчання для великої кількості слухачів;
- підвищення якості навчання за рахунок використання сучасних ІКТ, засобів електронних бібліотек, збільшення обсягу самостійної роботи тощо;
- створення єдиного інформаційного освітнього середовища ЗВО.

На думку експертів, до переваг ДН для студентів можна віднести: навчання в індивідуальному темпі; свобода та гнучкість; доступність; мобільність; технологічність; соціальна рівноправність; творчість [1, 3, 5]. Нами виявлено, що, на думку 86 % користувачів ресурсів МЦОДО при НУФВСУ, ДН є перспективною технологією, без якої неможлива сучасна освіта. Більшість відвідувачів МЦОДО НУФВСУ використовують дидактичний матеріал з олімпійської тематики, представлений на його сайті, з метою удосконалення та поглиблення знань з олімпійської освіти, постійного їх оновлення (64 %) та надання студентам можливості краще опанувати навчальну дисципліну (58 %).

Під дистанційним навчанням слід розуміти навчальний процес, коли усі або частина занять здійснюються з використанням сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій за територіальною віддаленістю викладача й студентів [5]. Це поняття включає: кадровий склад адміністрації і технічних спеціалістів; професорсько-викладацький склад; навчальні матеріали і продукти; методи навчання і засоби доставки знань студентам.

Технології ДН включають:

- *кейс-технології* (набір навчально-методичних матеріалів, записаних на дискети, CD-ROM, аудіо- та відеокасети, тверді копії навчальних посібників передаються або пересилаються студенту для самостійного вивчення з періодичними консультаціями у призначених йому викладачів);
- *TV-технології* (телевізійні лекції);
- *мережеві технології* (використання локальних і глобальних мереж як для забезпечення сту-

дента навчально-методичним матеріалом, так і для інтерактивної взаємодії викладача і студента або групи студентів між собою).

Засоби ДН бувають технічні (комп'ютери, глобальні та локальні мережі) і програмні (реляційні бази даних, комп'ютерні навчальні програми, комп'ютерні електронні підручники, програми тестового контролю знань) [5].

До основних методів ДН належать: асинхронне навчання (при якому студенти, які проживають далеко від ЗВО, становлять групу одного курсу і займаються за індивідуальним навчальним планом з використанням навчально-методичних матеріалів, розроблених навчальним закладом) та синхронне навчання (коли дистанційно розділені ЗВО і група студентів; це може бути взагалі віртуальна навчальна група, а студенти в даному випадку не обов'язково знаходяться в одній аудиторії і навіть в одному місті). При цьому взаємодія між викладачем і дискантними студентами відбувається в реальному масштабі часу.

На думку науковців [6, 10], ситуація, що склалася в системі вищої освіти, та якість підготовки фахівців з фізичної культури і спорту вимагають підвищеної уваги. Заклади вищої освіти, що здійснюють підготовку фахівців з фізичної культури і спорту, відчувають значні труднощі як під час набору студентів, так і в ході організації їх навчання. Це обумовлено рядом причин, характерних для освіти у сфері фізичної культури, а саме:

1) невідповідність традиційних цільових настанов на підготовку майбутніх учителів фізичної культури сучасним концепціям розвитку галузі;

2) превалювання окремих підходів у вирішенні проблеми підготовки педагогічних кадрів і об'єктивна необхідність комплексного впровадження нових освітніх технологій;

3) необхідність модернізації процесу професійної підготовки відповідно до сучасних тенденцій розвитку освітньої системи і відсутності механізму, технологій такого впровадження на практиці з урахуванням сучасних інформаційних, організаційних, науково-методичних досягнень. Відтак одним із сучасних засобів оптимізації процесу професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури у ЗВО є запровадження інноваційних педагогічних технологій.

У 2012 р. в НУФВСУ на базі Центру підвищення кваліфікації та післядипломної освіти було розроблено та впроваджено модель дистанційного підвищення кваліфікації тренерів, яка складалася із денної організаційно-настановчої сесії (24 год протягом трьох днів), дистанційної самостійної роботи (42 год протягом двох-чотирьох місяців) та денної заключної сесії з атестацією (6 год протягом одного дня). Розроблена модель дистанційного навчання викладачів ЗВО мала ряд переваг.

Сьогодні на базі МЦОДО НУФВСУ розпочато процес впровадження елементів ДН у навчальний процес. Зокрема, було проаналізовано його переваги і недоліки, розроблено авторський курс з олімпійської освіти, підготовлено лекції у форматі Power Point та відеолекції від провідних фахівців галузі, налагоджене інтерактивне спілкування з фахівцями Центру (у форумі, через електронну пошту чи програму Skype), запропоновано участь у вебінарах (інтернет-семінарах) з олімпійської тематики.

Однією з найважливіших складових ДН є система контролю знань. Так, у МЦОДО НУФВСУ відкрито доступ до електронних навчально-методичних посібників та видань з історії та теорії олімпійського спорту, літератури для учнів з олімпійської освіти, питання та тести для самоконтролю оволодіння матеріалом.

Перспективи подальшого використання системи ДН ми пов'язуємо з впровадженням новітніх сучасних освітніх технологій – вебінарів, організація яких як однієї зі складових ДН багато в чому усуне недоліки особистісного спілкування зі студентами, дасть можливість в он-лайн режимі пояснювати складні питання, відповідати на запитання студентів і швидко вирішувати проблеми, що виникли в ході навчання.

Слід зазначити, що, не дивлячись на явні переваги систем ДН, специфіка професійної підготовки майбутнього фахівця з фізичної культури і спорту накладає ряд обмежень на використання дистанційних технологій: віртуальних стадіонів і спортивних залів поки-що не створили, засвоєння техніки рухів, методика навчання, складання спортивних нормативів, проведення контрольних ігор тощо не завжди вписується в ДН.

Необхідно сказати і про недоліки ДН, до яких можна віднести:

- відсутність безпосереднього контакту студента і викладача;
- велика трудомісткість і необхідність значних матеріальних витрат під час розробки дистанційних курсів;
- складність внесення оперативних змін до освітнього контенту;
- необхідність формування додаткової мотивації і самостійності у студентів;
- висока залежність від якості роботи мережі Інтернет та технічної підтримки систем;
- відсутність достатньої кількості ІТ-фахівців у сфері ДН.

Так, за результатами проведених досліджень, переважна більшість респондентів (73 %) відмітила саме технічні проблеми як головні під час ознайомлення з дидактичним матеріалом.

Очевидно, що майбутнє все ж за змішаними формами навчання, де поряд з дистанційними формами

повинні бути присутніми і форми практичних занять в стінах ЗВО, оскільки одним із найважливіших факторів, що впливають на успіх навчання студентів, є викладач. Не можна опанувати раціональну техніку рухів на відстані, навіть використовуючи найсучасніші спортивні прилади та комп'ютеризовані тренажери, відеофільми та відеоролики із зображенням вірцевого виконання техніки рухів. Безумовно, нове мультимедійне освітнє середовище є великим помічником у навчанні, проте лише досвідчений викладач (тренер) може навчити раціональних рухових і тактичних дій, розкрити індивідуальність студента і поставити ідеальну техніку рухів.

Висновки:

1. Під дистанційним навчанням слід розуміти навчальний процес, коли усі або частина занять проходять з використанням сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій за територіальної віддаленості викладача й студентів. Основні складові ДН включають: кадровий склад адміністрації і технічних спеціалістів; професорсько-викладацький склад; навчальні матеріали і продукти; методи навчання і засоби доставки знань студентам.

2. Виявлено основні складові дистанційного навчання, до структури яких входять: кейс-технології, TV-технології, мережеві технології.

Застосування елементів та технологій ДН навіть у рамках традиційних форм організації навчального процесу саме по собі дає стимул до впровадження сучасних технологій навчання в систему підготовки фахівців з фізичної культури і спорту.

3. Технології дистанційного навчання у МЦОДО НУФВСУ передбачають ознайомлення з авторським курсом з олімпійської освіти; роботу з електронними навчально-методичними посібниками та виданнями з історії та теорії олімпійського руху; опрацювання літератури для учнів з олімпійської освіти; огляд відеолекцій з окремих тем олімпійської тематики, лекцій у форматі Power Point; виконання теоретичних завдань та тестування; ознайомлення з відеопрезентаціями та ілюстративним матеріалом з олімпійської тематики, інтерактивне спілкування з фахівцями Міжнародного центру олімпійських досліджень та освіти (у форумі, через електронну пошту чи програму SKYPE); участь у вебінарах (інтернет-семінарах) з олімпійської тематики з метою формування особистості, конкурентоспроможної та здатної до безперервної дистанційної освіти в галузі фізичної культури і спорту.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що відсутній будь-який конфлікт інтересів.

Література

1. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: [монографія] / В. Ю. Биков. – К. : Атіка, 2009. – 684 с.
2. Булатова М. М. Система олімпійського образования в Украине / М. М. Булатова // Наука в олимп. спорте. – 2015. – № 2. – С. 5–9.
3. Герасименко І. В. Система підтримки дистанційного навчання як складова інформаційного середовища ВНЗ / І. В. Герасименко // Проблеми сучасної педагогічної освіти: зб. ст. – Ялта: РВВ КГУ, 2013. – Вип. 40, ч. 4. – С. 22–30.
4. Гринченко І. Б. Сучасні напрями впровадження інновацій в професійну підготовку майбутніх учителів фізичної культури / І. Б. Гринченко // Вісн. Житомир. держ. ун-ту. – 2012. – Вип. 64. – С. 103–107
5. Дистанційне навчання. Основи, концепції, перспективи: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / [І. О. Романенко, В. В. Калачова, Д. В. Сумцов, О. П. Сук]. – Х. : НТУ «ХПІ», 2010. – 283 с.
6. Клопов Р. В. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту із застосуванням інформаційних технологій: теорія і практика / Р. В. Клопов. – Запоріжжя : Запорізь. нац. ун-т, 2010. – 386 с.
7. Полат Е. С. Современные педагогические и информационные технологии в системе образования : учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, В. М. Моисеева, А. Е. Петров. – [4-е изд., стер.]. – М.: Изд. центр «Академия», 2009. – 272 с.
8. Про затвердження Положення про дистанційне навчання : Наказ від 25.04.2013 р. № 466 [Електронний ресурс] // Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>.
9. Сущенко А. В. Інформаційно-комунікаційні технології і засоби навчання в професійній підготовці майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту / А. В. Сущенко // Вісн. Запорізь. нац. ун-ту. – 2012. – № 1 (7). – С. 104–111.
10. Шандригось Г. А. Дистанційне навчання в системі підготовки фахівців з фізичної культури і спорту / Г. А. Шандригось, В. І. Шандригось, П. І. Ладика // Наук. часоп. Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. – 2015. – Вип. 5 К (61) 15. – С. 270–273.

References

1. Bykov V. I. Models of organizational systems of open education: [monograph] / V. I. Bykov. – Kyiv : Atika, 2009. – 684 p.

2. *Bulatova M. M.* Olympic education system in Ukraine / M. M. Bulatova // *Nauka v olimpiyskom sporte*. – 2015. N 2. – P. 5–9.
3. *Herasymenko I. V.* System of distance teaching support as a constituent of information environment of HEI / I. V. Herasymenko // *Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity*. – Ialta: RVV KSU, 2013. – Iss. 40, Part 4. – P. 22–30.
4. *Hrynchenko I. B.* Modern trends of innovation introducing in professional preparation of future physical culture teachers / I. B. Hrynchenko // *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu*. – 2012. – Iss. 64. – P. 103–107
5. *Distance education. Bases, concepts, prospects: teaching guide for students of higher education institutions* / [I. O. Romanenko, V. V. Kalachova, D. V. Sumtsov, O. P. Suk]. – Kharkiv : NTU “KPI”, 2010. – 283 p.
6. *Klopov R. V.* Professional preparation of future physical culture and sport specialists with usage of IT: theory and practice / R. V. Klopov. – Zaporizhzhia : Zaporizkyi natsionalnyi universytet, 2010. – 386 p.
7. *Polat E. S.* Modern pedagogical and information technology in education system : teaching guide for students of pedagogical institutions and the system of advanced training / E. S. Polat, M. Y. Bukharkina, V. M. Moiseeva, A. E. Petrov. – [4th ed.]. – Moscow: Izdatelsky tsentr «Akademiya», 2009. – 272 p.
8. *On approval of Provision on distance education* : Order of 25.04.2013 N 466 [Electronic resource] // Ministry of Education and Science of Ukraine. – Access mode: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>.
9. *Sushchenko A. V.* Information-communicative technologies and education means in professional preparation of future physical culture and sport specialists / A. V. Sushchenko // *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu*. – 2012. – N 1 (7). – P. 104–111.
10. *Shandryhos H. A.* Distance education in the system of preparation of physical culture and sport specialists / H. A. Shandryhos, V. I. Shandryhos, P. I. Ladyka // *Naukovyi chasopys natsionalnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova*. – 2015. – Iss. 5 K (61) 15. – P. 270–273.